

Ekspertyza chiropterologiczna

**Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Borucinie
ul. Bończyka 13
47-470 Borucin**

dr Marcin Warchalowski

Chocholów 14,

34-513 Chocholów

telefon: 693957099

mwarchalowski@muzeumtatrzańskie.pl

Chocholów, 2024

Strona 1 z 7

Wstęp

Ciągły rozwój miast i wsi jest w dzisiejszych czasach procesem nieuniknionym. W konsekwencji postępujące zjawisko urbanizacji i synurbizacji zwierząt sprawia, że w przestrzeni miejskiej pojawia się coraz więcej gatunków. Budynki stanowiące główny element środowiska miejskiego i ważną część środowiska wiejskiego, są chętnie zasiedlane przez ptaki i nietoperze - zarówno w okresie lęgowym (gniazda), rozrodczym jak i w pozostałej części roku (schronienia zimowe). W związku z tym, w obliczu znacznej modyfikacji środowiska naturalnego przez człowieka, przestrzeń zabudowana staje się ważnym miejscem bytowania zwierząt. Dzieje się tak głównie z dwóch względów - podobieństwa siedlisk umiejscowionych na budynkach do tych zajmowanych przez ptaki i nietoperze w naturze oraz z braku dostępności dogodnych siedlisk (np. dziupli). Nietoperze potrafią wykorzystywać jako schronienia podłużne dylatacje, kominy wentylacyjne itp. Prace remontowe często powodują niszczenie gniazd, jaj, śmierć piskląt i dorosłych ptaków, lub zasłania i uszczelnianie wlotów do kryjówek. Działania prowadzące do eliminacji miejsc bytowania omawianych zwierząt mogą przyczyniać się do spadku liczebności populacji, co stwierdzono w przypadku jerzyka *Apus apus* i wróbla domowego *Passer domesticus* (Wylęgała i in. 2009, Zyskowski i Zielińska 2014).

Nietoperze dość chętnie wykorzystują jako kryjówki budynki. Niektóre gatunki są spotykane w większych przestrzeniach na poddaszach, jak na przykład podkowce małe (*Rhinolophus hipposideros*) lub nocki duże (*Myotis myotis*). Natomiast inne są spotykane w szczelinach bloków z wielkiej płyty jak borowce wielkie (*Nyctalus noctula*) czy karliki (*Pipistrellus species*).

Zgodnie z prawem krajowym istnieje zatem zakaz działań powodujących niszczenie gniazd, jaj i piskląt, płoszenie i niepokojenie osobników w okresie lęgowym, zakaz ich przenoszenia z miejsc regularnego bytowania oraz niszczenia schronień i miejsc gniazdowych. Takie zjawiska mogą następować w wyniku prowadzenia prac remontowych w budynkach.

Celem ekspertyzy była identyfikacja i poszukiwanie siedlisk zwierząt w obrębie badanych budynków.

Podstawa prawna

- Ustawa o ochronie zwierząt z dn. 21 sierpnia 1997 (Dz. U. 2017, poz. 1840)
- Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 (Dz. U. 2018, poz. 142)
- Ustawa prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 (Dz. U. 2017, poz. 1332 ze zm.)
- Kodeks Karny (Dz. U. 2017, poz. 2204 ze zm.)
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dn. 13 kwietnia 2007 (Dz.

U. 2014, poz. 1789)

- Ustawa prawo ochrony środowiska z dn. 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2017, poz. 519 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Material i metody

Obserwacji terenowych dokonano 4 czerwca 2024 r. W czasie wizji poszukiwano miejsc mogących stanowić dogodne siedliska dla nietoperzy oraz ptaków. Przeszukiwano szczeliny oraz nisze, pułki, sztuczne schronienia, parapety zewnętrzne itp., mogące być wykorzystywane przez zwierzęta. W czasie badań wykonywano dokumentację zdjęciową. Dodatkowo wieczorem (15 minut przed zachodem słońca) dokonano nagrań detektorowych, trwających około 45 minut. Do opracowania wykorzystano też dane własne zbierane w pobliskim terenie, w latach poprzednich.

Budynki mieszczą się w typowo wiejskiej zabudowie i znajduje się w bliskim sąsiedztwie licznych drzew, co sprzyja obecności nietoperzy.

Wyniki

Budynek w których prowadzono kontrolę to murowany obiekt z poddaszem typu stropodach. Budowa taka uniemożliwia kontrolę przestrzeni pod dachem. Właśnie dlatego wykonano dodatkowe obserwacje wieczorne połączone z nasłuchem detektorowym.

Budynki tego typu, w badanym obszarze, są dość chętnie wykorzystywane przez takie gatunki jak karliki drobne *Pipistrellus pygmaeus*, karliki malutkie *Pipistrellus pipistrellus* te dość często można obserwować w badanym obszarze (Warchałowski, dane niepublikowane). W kontrolowanym obiekcie nie stwierdzono żadnych śladów świadczących o wykorzystywaniu go przez nietoperze.

Zakres prowadzonych prac nie będzie miał negatywnego wpływ na miejscową populację nietoperzy. W związku z powyższym nie zaleca się prowadzenia działań kompensacyjnych.

LITERATURA

- Mysłajek R.W., Kurek K., Jonderko T., Tołkacz K., Kiswa N., Gewartowska O., Dorda A., Nowak S., Warchałowski M. 2015. Różnorodność gatunkowa i ochrona nietoperzy Pogórza Śląskiego. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 71 (3): 163–178.
- Pietraszko M., Warchałowski M. 2017. Tam gdzie można podglądać nietoperze—obserwatorium w Brennej. *Edukacja Biologiczna i Środowiskowa.* 4: 65-67.
- Warchałowski M., Szkudlarek R., Bator A., Paszkiewicz R., Płoskoń Ł., Węgiel J., Pietraszko M. 2014. Nowo odkryte stanowiska podkowca małego *Rhinolophus hipposideros* na Śląsku. *Nietoperze* 13, 1-2: 57-59.
- Warchałowski M., Pietraszko M., 2014. Nowe schronienie podkowca małego (*Rhinolophus hipposideros*) we wsi Grodziec (Śląsk Cieszyński). *Przegląd Przyrodniczy*, 25, 3: 68-71
- Warchałowski M., Pietraszko M., Jonderko T. 2018. Nowe kryjówki podkowca małego w pobliżu obszaru Natura 2000 „Kościół w Górkach Wielkich”. *Przegląd Przyrodniczy*, 29, 3: 117-120.
- Warchałowski M., Pietraszko-Warchałowska M., Jonderko T., Szura, Cz. 2019. Rozmieszczenie nocka orzęsionego *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) w południowej części województwa śląskiego. *Przegląd Przyrodniczy*, 30 (2): 98-107.
- Warchałowski M., Pietraszko M. 2017. Wykaz interwencji chiropterologicznych prowadzonych na przełomie 2016/2017 roku w okolicach Bielska-Białej. *Przegląd Przyrodniczy* 3, 118-123.
- Warchałowski M., Jonderko T., Pietraszko-Warchałowska M., Szura Cz. 2022. Characteristics of transition roosts of the lesser horseshoe bat *Rhinolophus hipposideros* - a case study from South-Western Poland, *North-Western Journal of Zoology*, 18, 2: 190-198.
- Wylęgała P., Jaros R., Dzieciółowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody Salamandra, Poznań.
- Zyskowski D., Zielińska D. 2014. Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Federacja Zielonych GAJA, Szczecin.

Dokumentacja fotograficzna

Ryc. 1. Elewacja budynku od strony parkingu.

Ryc. 2. Otwory w styropianie sprawdzono pod kątem występowaniu w nich nietoperzy.

Ryc. 3. Część otworów w elewacji było wypełnionych pianką budowlaną.

Ryc. 4. Elewacja frontowa opisywanego budynku.